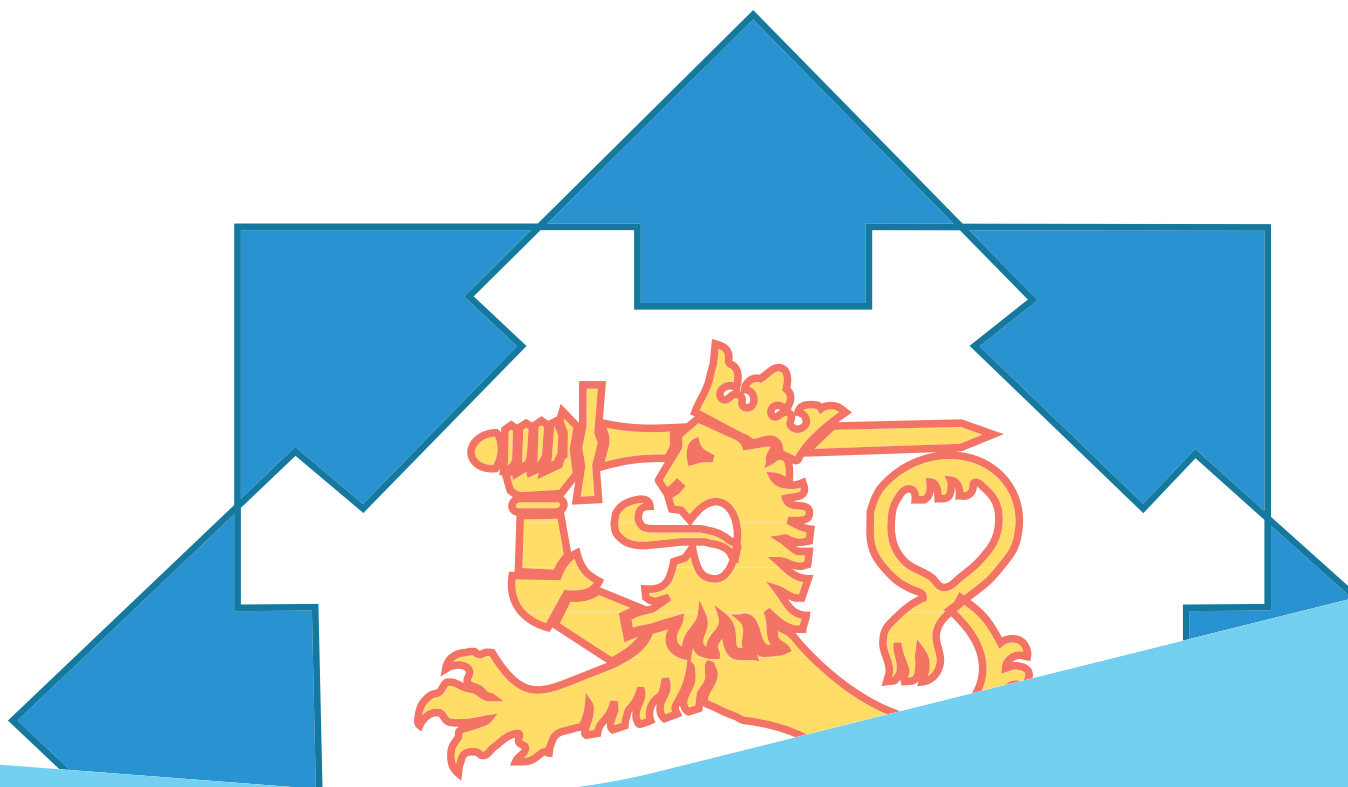

Net Effect Oy • Katri Haila • Lauri Salmivalli • Petri Uusikylä • Petri Virtanen

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) arviointi

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

PL 31, 00131 HELSINKI

www.defmin.fi

Taitto: Tiina Takala/puolustusministeriö

ISBN: 978-951-25-2065-7 (pdf)

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	1
2.	Arvioinnin tavoitteet, aineisto ja menetelmät.....	3
	2.1 Arvioinnin tavoitteet	3
	2.2 Arvioinnin aineisto ja menetelmät	4
3	Arvioinnin tulokset.....	5
	3.1 MTS:n organisaatio, toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus	5
	3.2 MTS:n toiminta	8
	3.3 MTS:n lisäarvo.....	15
	3.4 MTS:n vaikuttavuus	16
4	Yhteenveto	18
	4.1 Keskeiset tulokset ja niistä vedetyt johtopäätökset.....	18
	4.2 Kehittämissuosituksset.....	20

1. Johdanto

Arvioinnin kohteena on ollut Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta (MTS jäljempänä). MTS:n toiminnan perustana on vuonna 1975 annettu asetus (1073/75). Asetuksen mukaan suunnittelukunnan tehtävänä on suunnitella maanpuolustustiedotusta normaaliaikoina ja poikkeusoloja varten, sekä seurata suomalaisten mielialojen kehitystä maanpuolustukseen läheisesti liittyvissä asioissa.

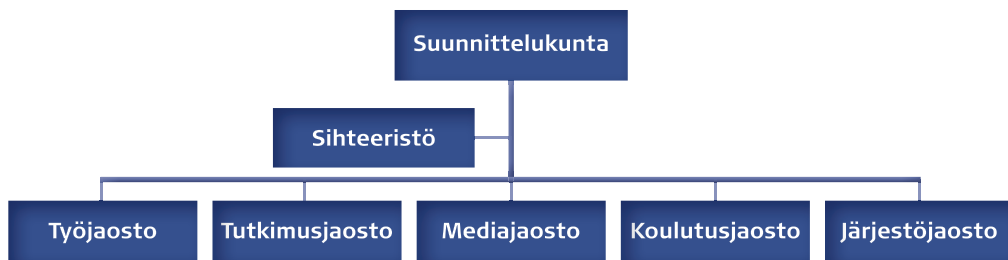
MTS:llä on seuraavat päätehtävät:

- seurata turvallisuuspoliittista keskustelua ja kriisiviestinnän kehittämistä
- tutkia suomalaisten mielipiteitä maanpuolustukseen liittyvissä asioissa
- toimia eri tahoja ja hallinnonaloja yhdistävänä keskustelufoorumina

MTS:n tehtäväalueet ovat tiedotus, tutkimus, valmiussuunnittelu ja järjestöyhteistyö. MTS tekee vuosittain laajan mielipidetutkimuksen ”Suomalaisten mielipiteitä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, maanpuolustuksesta ja turvallisuudesta”. MTS järjestää myös seminaareja ja koulutustilaisuuksia. Kutsuvierasseminaarin lisäksi MTS järjestää vuosittain kaksi journalistiseminaaria ja pienempiä ns. aamiaisseminareja. Erityisesti tiedotusvälineille suunnattujen journalisti- ja aamiaisseminaarien tarkoituksena on tarjota medialle relevanttia taustatietoa ajankohtaisista asioista.

Uutena toimintamuotona on nuorten turvallisuusfoorumi, joka toteutetaan yhdessä nuorisojärjestöjen kanssa. Tarkoituksena on herättää keskustelua turvallisuuspoliittisista aiheista myös nuorten keskuudessa. MTS:llä on tiiviit yhteydet vastaaviin organisaatioihin muissa Pohjoismaissa.

MTS:n organisaatio muodostuu suunnittelukunnasta, jonka kokoonpanossa on 16 jäsentä sekä 10 asiantuntijajäsentä, suunnittelukunnan jaostoista ja suunnittelukunnan sihteeristöstä. Valtioneuvosto asettaa eduskuntavaalikaudeksi suunnittelukunnan, jonka jäsenet ovat parlamentaarisesti nimettyjä. MTS:llä on viisi jaostoa eli työ-, tutkimus-, media-, koulutus- ja järjestöjaostot, joissa on ns. jaostokohtaisia asiantuntijoita. MTS:n asiantuntijajäsenet edustavat puolustusministeriötä, ulkoasiainministeriötä, opetusministeriötä, sisäasiainministeriötä, Valtioneuvoston kansliaa, Pääesikuntaa, Suomen Tietotoimistoa, Yleisradiota, Journalistiliittoa ja Viestinnän keskusliittoa. MTS:n sihteeristössä, joka toimii puolustusministeriön hallintopoliittisella osastolla, työskentelee kaksi henkilöä. Asiantuntijajäsenet kattavat osin MTS:n sidosryhmien kentän (Kuvio 1).

Kuvio 1. MTS:n organisaatio.

MTS:n arviointi asetettiin puolustusministeriön hallinnonalan yhdeksi arviointikohdeeksi vuonna 2008. MTS:n arviointi on ollut osa puolustusministeriön tutkimus- ja kehittämistoimintaa, jolla pyritään varmistamaan hallinnonalan tasapainoinen kehittyminen toimintaympäristön muutosten suuntaisesti. Arvioinnille asetettuina tavoitteina on tuottaa tietoa ja näkökulmia, joita voidaan hyödyntää MTS:n organisaation ja toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Tämän raportin lopussa on esitetty kehittämissuosituksia tulevaisuutta varten.

2. Arvioinnin tavoitteet, aineisto ja menetelmät

2.1 Arvioinnin tavoitteet

Arvioinnin tavoitteina oli tuottaa tietoa ja näkökulmia, joita voidaan hyödyntää MTS:n organisaation ja toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Arvioinnissa selvitetään MTS:n organisaatiota ja roolia suhteessa muuhun organisaatioon, MTS:n viestintä- ja tutkimusfunktioita sekä MTS:n yhteyttä mediaan. Tässä arvioinnissa tutkimus-termillä viitataan MTS:n tutkimusfunktioon, joka MTS:n kohdalla tarkoittaa lähinnä turvallisuuspoliittisia mielipiteitä ja asenteita mittaavia mielipidetutkimuksia, kuten on esitetty muun muassa MTS:n toimintasuunnitelmassa 2008 ja verkkosivuilla (<http://www.defmin.fi/index.phtml?s=240>). Arviointikysymykset olivat seuraavat:

MTS:n organisaatio

- MTS:n organisaatorakenne, toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus (organisaation vahvuudet / heikkoudet esim. SWOT-analyysi, organisaation kehittämistarpeiden tunnistaminen ja tavoitetila?)
- MTS:n organisatorinen sijainti? Arvioidaan MTS:n sihteeristön tarkoituksenmukaisin sijoituspaikka puolustusministeriössä.
- Mahdollisuus MTS:n toimintojen yhteensovittamiseen puolustusministeriön viestintäyksikön kanssa? Edut / haitat / mahdollisuudet?

MTS:n toiminta

- MTS:n tehtävien ja toiminnan tarkoituksenmukaisuus? Onko havaittavissa muutostarpeita ja millaisia ne mahdollisesti ovat?
- MTS:n merkitysnäkökulmat: julkisuuspolitiikka, kriisiajan viestintä ja sen suunnittelu, rauhanajan viestintä, tutkimukset, kokous- ja seminaaritoiminta, maanpuolustuksen yhteistyösuhteet, esimerkiksi kontribuutio puolustusministeriön, koko puolustushallinnon ja MTS:n välillä.
- MTS:n toiminnan kehittämisen suunta ja tavoitetila? Eri vaihtoehtoja tavoitetilasta pohditaan kriittisesti esimerkiksi MTS:n toiminnan vaikuttavuutta ja roolia yhteiskunnassa peilataan osana kokonaismaanpuolustusta. Arvioidaan yli 30 vuotta vanhan asetuksen ajanmukaisuutta ja päivittämistarvetta.
- Vaikuttavuusnäkökulman huomioonottaminen. Mikä on MTS:n vaikuttavuus? Mitä lisäarvoa MTS tuottaa? Vaikuttavuuden kytkeminen MTS:n organisatoriseen sijoitukseen (onko sillä merkitystä vaikuttavuuden kannalta)?

2.2 Arvioinnin aineisto ja menetelmät

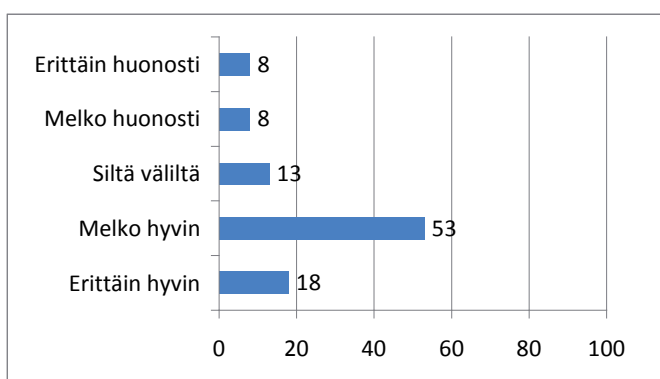
MTS:n arvioinnin toteuttamisessa on hyödynnetty dokumenttianalyysin, sähköisen kyselyn, teemahaastattelujen sekä arvioinnin aikana järjestetyn työpajan aineistoja. Sähköiseen kyselyyn saatiin 38 vastausta (vastausprosentti 32). Sitä, että kyselyyn vastasi noin kolmannes, selittää lähinnä kyselyn kohdejoukkona olleiden henkilöiden kiireet. Lista hankkeessa haastatelluista henkilöistä (N=12) ja lista työpajan osallistujista on esitetty liitteenä.

Arvioinnista raportoitiin hankkeen kuluessa hankkeen tukiryhmän kokouksissa. Arvioinnin tukiryhmä (liite) kokoontui hankkeen aikana kolme kertaa hankkeen aloituskokouksen, väliraportin ja loppuraportin käsittelyn yhteydessä. Lisäksi tukiryhmän jäsenet osallistuivat 8.1.2009 järjestettyyn työpajaan.

Taulukko 1. Kyselyn vastaajat edustamansa tahon mukaan.

Vastaajan taho	% kaikista vastaajista
MTS:n jäsen	28
MTS:n varajäsen	32
MTS:n pysyvä asiantuntijajäsen	8
MTS:n jaoston asiantuntijajäsen	24
MTS:n sihteeristön edustaja	8
Yhteensä	100

On huomattava, että vastaajien joukossa (taulukko 1) oli hallinnon, puolustusministeriön ja eri ministeriöiden, tiedotusvälineiden, tutkimuskentän ja järjestöjen edustajia sekä kansanedustajia. Kun kysyttiin, miten hyvin vastaajat tuntevat MTS:n, suurin osa kyselyn vastaajista tunsi MTS:n toimintaa erittäin hyvin tai melko hyvin (yhteensä noin 71 %). Vastaajista vain noin 16 prosenttia koki tuntevansa MTS:n toimintaa huonosti tai melko huonosti. Noin 13 prosenttia vastasi "siltä väliltä" (Kuvio 2). Kyselyn vastaajajoukko edusti siten hyvin MTS:n tuntevia asiantuntijoita.

Kuvio 2. Miten hyvin koette tuntevanne MTS:n toimintaa (% kyselyn vastaajista).

Seuraavassa kappaleessa 3 on esitetty arvioinnin tulokset, jotka perustuvat arvioinnin aineistoon, jona on käytetty MTS:ää koskevia dokumentteja, avainhenkilöiden teemahaastatteluita, sähköisellä kyselyllä kerättyä aineistoa sekä työpajassa tuotettua materiaalia.

3 Arvioinnin tulokset

3.1 MTS:n organisaatio, toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus

MTS:n organisaatio muodostuu suunnittelukunnasta, jonka kokoonpanossa on 16 jäsentä sekä 10 asiantuntijajäsentä, suunnittelukunnan jaostoista ja suunnittelukunnan sihteeristöstä. Valtioneuvosto asettaa eduskuntavaalikaudeksi suunnittelukunnan, jonka jäsenet ovat parlamentaarisesti nimettyjä. MTS:n asiantuntijajäsenet edustavat opetus-, ulkoasiain-, puolustus- ja sisäasiainministeriötä, valtioneuvoston kansliaa, Journalistiliittoa, Pääesikuntaa, Suomen Tietotoimistoa, Viestinnän keskusliittoa ja Yleisradiota. MTS:llä on viisi jaostoa eli työ-, tutkimus-, media-, koulutus- ja järjestöjaostot, joissa on ns. jaostokohtaisia asiantuntijoita. MTS:n sihteeristössä, joka toimii puolustusministeriön hallintopoliittisella osastolla, työskentelee kaksi henkilöä.

MTS:n organisaatorakennetta, sen toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioitiin teemahaastattelujen (N=12), kyselyn (N=38) ja vuorovaikutteisen työpajan (järjestetty 8.1.2009) kautta. Organisaatorakenne nähtiin aineiston perusteella kaksijakoisesti, toisaalta organisaatorakenne nähtiin raskaanpuoleisena lukuisine jaostoineen, mutta toisaalta operatiivisen toiminnan järjestäminen kahden täysipäiväisen henkilön sihteeristön kautta koettiin aliresursoiduksi.

Suurin kysymys organisaatorakenteen arvioinnissa vaikutti olevan erityisesti MTS:n rooli ja toiminnan fokus. Vastauksissa korostui, ettei MTS:n toiminnan fokus ole läheskään selvä kaikille vastaajille. Käsitukseen organisaatorakenteesta ja sen toimivuudesta vaikutti erityisesti se, miten MTS:n rooli nähtiin tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Vastauksissa nähtiin tarvetta kirkastaa organisaation "missiota" ja sitä toiminta-aluetta mitä juuri MTS hoitaa.

Vastaajat näkivät MTS:llä erityyppisiä rooleja, joita se voisi hoitaa tulevaisuudessa, kuten esimerkiksi kriisiviestinnän teknisen järjestämisen tukeminen ja kouluttaminen; kansallisen maanpuolustustahdon ylläpitäminen ja sen tutkiminen; turvallisuuspoliittisena keskustelufoorumina toimiminen ja maanpuolustustiedotuksen hoitaminen. Toisaalta kysymykseksi nousee, onko MTS:n mahdollista olla neutraali toimija puolustusministeriöön nähden, kun MTS on hallinnollisesti osa puolustusministeriötä.

Ongelmaksi eri roolien suhteen nähtiin toiminnan päällekkäisyys muiden toimijoiden kanssa. Kriisiviestinnästä huolehtii jo valtioneuvoston kanslia, tiedotuksen osalta sekä puolustusministeriöllä että puolustusvoimilla on omat tiedotusorganisaationsa ja maanpuolustukseen liittyvien tieteellisten tutkimusten kentällä toimii esimerkiksi MATINE. Siitä huolimatta, että MTS ei toimi varsinaisesti tutkimuskentällä, yhteistyötä tulisi selvittää esimerkiksi MATINE:n kanssa. Huolena nähtiin, että MTS yrittää huolehtia niukemmilla resursseilla asioista, joita muut organisaatiot jo hoitavat.

MTS:n organisaation vahvuudet, heikkoudet, uhat ja mahdollisuudet (SWOT-analyysi)

Haastattelujen ja kyselyn kommenttien perusteella keskeisimpinä vahvuuksina nähtiin seuraavat tekijät:

- **Parlamentarisuus:** vastaajat olivat hyvin yksimielisiä siitä että parlamentarisuus on yksi MTS:n keskeisimpiä vahvuuksia. Komitearakenne sitouttaa poliittisen kentän mukaan toimintaan, joka toisaalta lisää MTS:n uskottavuutta ja toisaalta mahdollistaa tiedonkulun molempiin suuntiin. Parlamentarisuuden kautta saadaan myös maanpuolustusta ankkuroitua laajasti koko yhteiskuntaan.
- **Monipuolisuus ja laaja-alaisuus:** Jaostotyöskentely tuo laajan eri alojen asiantunteumuksen MTS:lle. MTS pystyy myös kutsuma eri osapuolia keskustelemaan maanpuolustuksesta ja se nähdään neutraalimpana toimijana kuin jos toiminta tapahtuisi suoraan puolustusministeriön kautta. Toiminta on myös suunnitelmallista ja eri jaostoilla on selkeästi omat vastuualueensa.
- **Kevyt ja joustava hallinto:** Hallinto nähtiin erityisesti sihteeristön ja puheenjohtajiston osalta tehokkaaksi ja kevyesti organisoiduksi. Tosin hallinto nähtiin myös heikkouksissa liian kevyesti järjestettynä.
- **Arvostus:** MTS:ää pidettiin arvostettuna toimijana kentällä. Tunnettuutta pidettiin keskimäärin heikkona.

MTS:n keskeisimpinä heikkouksina nähtiin seuraavat tekijät:

- **Jäykkyys:** Nykyinen organisaatio jaostoineen on sängen raskas. Vastauksien kaksijakoisuus näkyy siinä, että parlamentarisuutta arvostettiin erittäin paljon ja että se nähtiin organisaation tärkeimpänä vahvuutena, mutta toisaalta todettiin, että parlamentarisuus voi jossain määrin aiheuttaa toiminnassa kompromissin hakua, ja että poliittinen sidos saattaa rajoittaa toimintaa. Parlamentarisuudella on MTS:ssä kaksi puolta.
- **Tavoitteiden epäselvyys:** Epävarmuus MTS:n roolista näkyi vastauksissa. Organisaatiorakenteeseen ja sen toimivuuteen on vaikea ottaa kantaa, jos ei ole täysin selvillä, mikä on MTS:n missio ja mikä on sen ydintoimintaa. Vaarana on, että samoja asioita tehdään päällekkäin eri organisaatioissa.
- **Kevyet henkilöstöresurssit:** Operatiivisen työn henkilöstöresurssit nähtiin melko kevyinä ja vaarana on että avustavan henkilökunnan puute johtaa siihen että asiantuntijoiden ajasta menee suuri osa hallinnollisiin tehtäviin.

Uhkina korostuivat seuraavat tekijät:

- **Toiminta ei pääse profiloitumaan:** Toiminta jää pintapuoliseksi, jos MTS:lle ei löydetä selvää roolia toimijakentässä.
- **Sitoutumisen puute:** Kansanedustajien osallistuminen koettiin erittäin tärkeäksi, mutta vastaajat myös ymmärsivät, että kansanedustajilla on monia muita työllistäviä tehtäviä, minkä vuoksi uhaksi muodostuu, ehtivätkö ja pystyvätkö kansanedustajat osallistumaan täysipainoisesti MTS:n toimintaan.

Mahdollisuuksina mainittiin erityisesti seuraavat:

- **Parlamentaarisen tuen hyödyntäminen:** Mahdollisuus kehittää ympäristö, jossa pystytään hyödyntämään entistäkin paremmin parlamentaariset yhteydet. Toisaalta tämä voi olla myös uhka pysyvyyden ja muuttumattomuuden vuoksi.
- **Tutkimustoiminnan kehittäminen:** Vastaajat pohtivat, pitäisikö MTS:n pystyä reagoimaan nopeammin mahdollisissa akuuteissa tilanteissa, kuten ulkomailla tapahtuvissa kriiseissä. Tässä kohdin on kuitenkin huomattava, että MTS:llä on varsin rajalliset resurssit aidon tutkimustoiminnan käynnistäminen. Siltä osin vastaajien näkemyksissä paistaa MTS:n toiminnan kohtuullisen heikko tuntemus.

MTS:n organisaation kehittämistarpeet

Pääsääntöisesti vastaajat eivät nähneet MTS:n organisaatiossa merkittäviä kehitystarpeita ja nykyisen organisaation nähtiin toimivan kohtalaisen hyvin. Tosin on huomioitava, etteivät kaikki vastaajat tunteneet MTS:n organisaatiota sisältä päin ja olivat siten varovaisia organisaatiota koskevassa arvioinnissaan.

Myönteisten vastausten rinnalla yksi vastaaja kyselyssä näki MTS:n tarpeettomana ja että toiminnan voisi nyky muodossaan lakkauttaa. Haastatelluissa nousi esille se, että osa haastatelluista henkilöistä oli aiemmin ollut kriittisempi MTS:ää kohtaan, kun taas nykyään piti MTS:ää tarpeellisena toimintaympäristön muutosten myötä. Vastaajat korostivat MTS:n riippumattomuutta ja itsenäisyyttä toimijana. Esimerkiksi toivottiin, että MTS voisi valita MTS:n sihteeristön henkilöstön eikä PLM. Lisäksi nähtiin, että toiminnan tavoitteiden täsmentäminen olisi tervetullutta. MTS:ltä odotettiin myös proaktiivisempaa roolia eri kysymyksiin. Konkreettisenä kehitystoimena ehdotettiin jaostojen ja työjaoston välisten toimenkuvien selkeyttämistä, lisäksi pohdiskeltiin sihteeristön ja jaostojen välistä roolitusta ja sitä olisiko siinä selkeyttämisen varaa. Lisäksi ehdotettiin, että organisaatiolla tulisi olla sellainen nimi, joka kuvaisi paremmin sen toimintaa. Työpajassa esille nostettiin sellaiset vaihtoehdot uudeksi nimeksi kuten Puolustus – ja turvallisuusviestinnän neuvottelukunta tai Kriisiviestinnän neuvottelukunta.

Kehittämistarpeiden osalta ehdotettiin myös että määritellään selkeästi tehtävät ja toiminnot, joihin osallistutaan ja sen jälkeen valittuihin toimintoihin panostetaan ja rajataan MTS:n toiminnan ulkopuolelle sellaiset asiat, joita jo hoidetaan muualla.

MTS:n organisatorinen sijainti

Kyselyn vastaajien näkemykset MTS:n "parhaasta" organisatorisesta sijainnista erosivat toisistaan melkoisesti. Yleisellä tasolla vastaajat korostivat MTS:n parlamentaarista roolia ja tiettyä itsenäisyyttä suhteessa puolustusministeriön linjaorganisaatioon nähden. Jos MTS sijaitsee PLM:ssä, toiminnan näkökulmana ovat luonnostaan turvallisuuskysymykset. Seuraavat mahdollisuudet korostuivat haastatteluissa:

- **Puolustusministeriön sisällä:** vastaajat näkivät parempana vaihtoehtona sijoittamisen kansliapäällikön kuin ministerin alaisuuteen. Suoraan ministerin alaisuuteen sijoittaminen saattaisi heijastella liikaa kulloisiakin poliittisia voimasuhteita. Vastaajien näkemykset erosivat siinä tulisiko sihteeristön sijaita esimerkiksi viestinnän vai puolustuspoliittisen osaston alla.
- **Valtioneuvoston kanslia:** Valtioneuvoston kansliaa perusteltiin sillä että poikkeusolojen viestintää on pyritty keskittämään valtioneuvoston kanslialle.
- **Suoraan eduskunnan alaisuuteen:** Yhtenä vaihtoehtona esitettiin vastaavanlaista ratkaisua kuin ulkopoliittisen instituutin kanssa, jossa se on sijoitettu suoraan eduskunnan alaisuuteen. Eduskunnan alaisuuteen siirtämisessä nähtiin myös haasteita, koska samalla todettiin, että PLM:n tulisi olla jollain tavalla mukana MTS:ssä.

Lisäksi Maanpuolustuskorkeakoulua pidettiin sijoituspaikkana riippumattomana vaihtoehtona, mutta tämän vaihtoehdon huonona puolena pidettiin, että MTS:n toiminta saattaisi hukkaa sen sisälle. Lisäksi Maanpuolustuskorkeakoulun fyysistä etäisyyttä puolustusministeriöstä pidettiin ongelmana.

3.2 MTS:n toiminta

MTS:n toiminnan perustana on vuonna 1975 annettu asetus (1073/75). MTS:n toiminta voidaan jakaa seuraaviin osa-alueisiin: tutkimustoiminta, seminaarit, koulutustoiminta, kansalaisjärjestöyhteistyö, nuorten turvallisuusfoorumi ja pohjoismainen yhteistyö. Toimintaa valmistelevat ja järjestävät MTS:n työ-, tutkimus-, media-, koulutus- ja järjestöjaostot yhdessä MTS:n sihteeristön kanssa. Esimerkiksi MTS:n työjaoston valmisteluvas tuulla on ollut MTS:n asetuksen uudistamisen valmistelu.

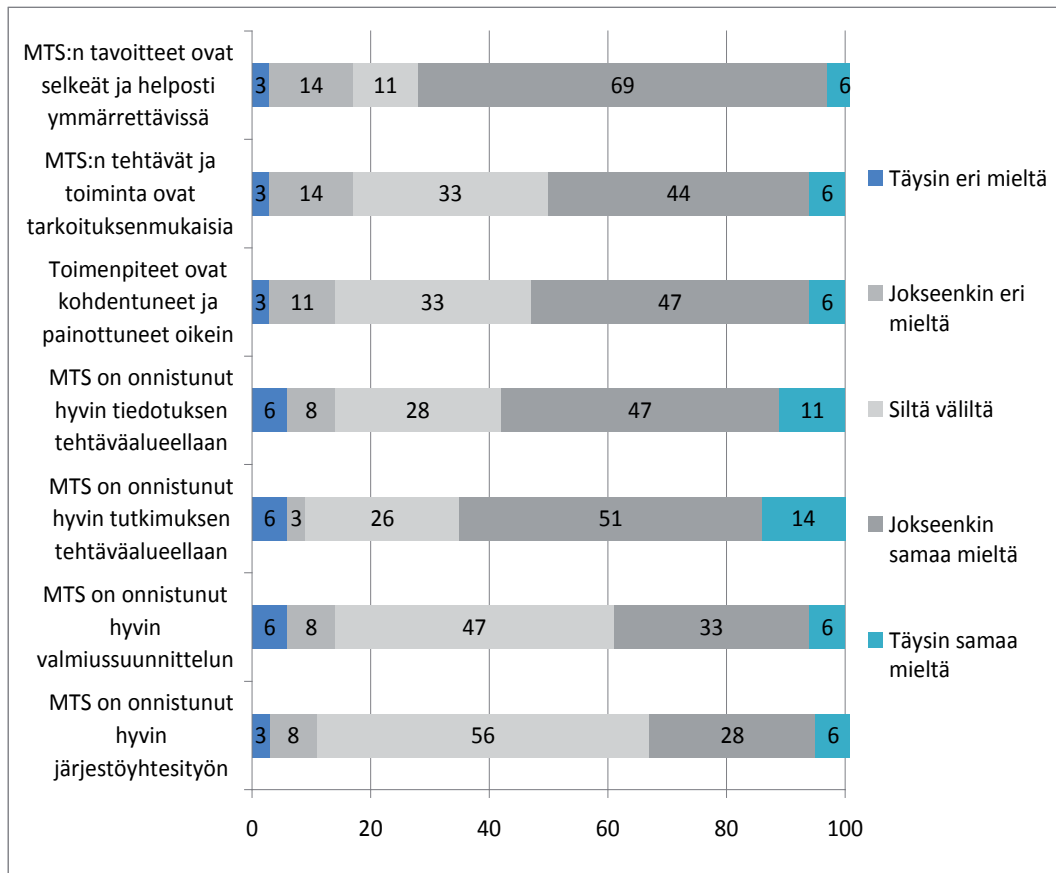
MTS järjestää vuosittain erilaisia seminaareja kuten kutsuvierasseminaarin ja journalistiseminaareja, joissa käsitellään ajankohtaisia turvallisuus- ja puolustuspoliittisia teemoja, sekä nuorisofoorumin, joka suunnitellaan yhteistyössä nuorisojärjestöjen kanssa. Lisäksi MTS teettää vuosittain 1-2 mielipidetutkimusta sekä tekee yhteistyötä muun muassa pohjoismaisten sisarorganisaatioiden ja valtakunnallisten maanpuolustuskurssien kanssa.

Arviointi osoittaa, että MTS:n toiminnasta tunnetaan vain osa eikä esimerkiksi haastatelluille asiantuntijoille välttämättä ole selvää, mitä ovat MTS:n kaikki tehtävät. MTS:n haasteena on tunnettuuden puute. Kyselyn vastaajista peräti yli puolet (51 %) oli eri mieltä siitä, että MTS:llä on hyvä tunnettuus Suomessa. Vastaajista vain noin neljännes (24 %) piti MTS:n tunnettuutta hyvänä (Kuvio 5). Vuosittaiset mielipidetutkimukset tunnetaan laajemmin, mutta niitä ei välttämättä yhdistetä MTS:ään.

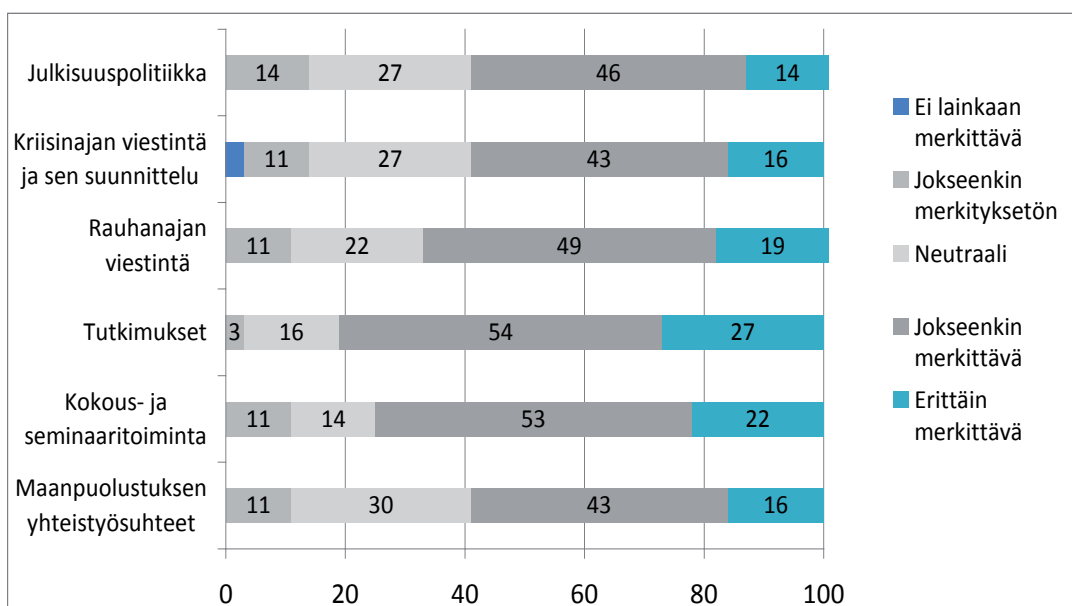
Kyselyn vastaajista 69 % oli jokseenkin samaa mieltä, 6 % täysin samaa mieltä ja vain 14 % eri mieltä siitä, että MTS:n tavoitteet ovat selkeät ja helposti ymmärrettävissä. Tätä tulosta tavoitteiden selkeydestä selittänee se, että kyselyyn vastanneista suurin osa oli

sellaisia henkilöitä, jotka tunsivat MTS:n toiminnan melko hyvin tai erittäin hyvin (Kuvio 2 edellä). Toisaalta asiantuntijoiden haastattelujen perusteella MTS:n tavoitteet eivät ole kokonaisuudessaan laajemmin tuttuja. Kyselyn vastaajista puolet oli sitä mieltä, että MTS:n tehtävät ja toiminta ovat tarkoituksenmukaisia suhteessa tavoitteisiin, kun taas 17 % oli tästä eri mieltä ja kolmannes vastaajista ei ottanut asiaan kantaa (Kuvio 3).

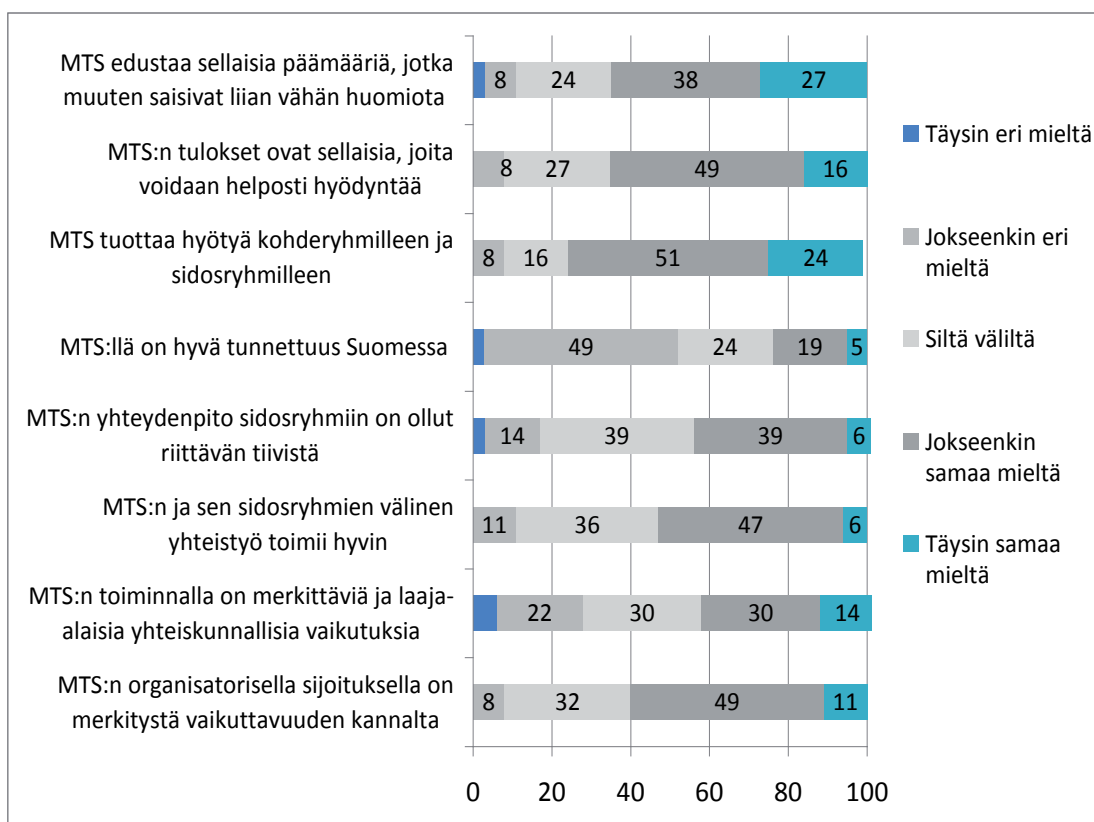
MTS:n toimenpiteitä arvioitaessa, kyselyn vastaajista 53 % oli samaa mieltä siitä, että toimenpiteet ovat kohdentuneet ja painottuneet oikein suhteessa tavoitteisiin, kun taas 14 % oli tästä eri mieltä ja kolmannes vastaajista ei ottanut asiaan kantaa (Kuvio 3). Kyselyn vastaajien mukaan MTS:n toiminta vastaa tavoitteita.

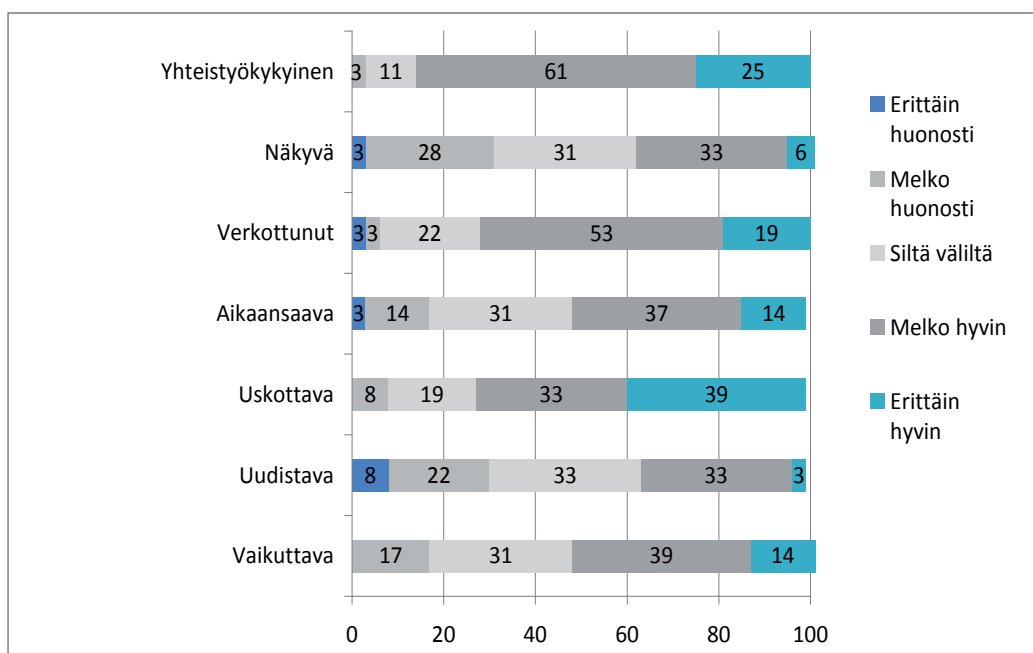
Kuvio 3. MTS:n tavoitteisiin ja tehtäviin liittyviä väittämiä (% kyselyn vastaajista).

Kuvio 4. Millaisena näet MTS:n merkityksen ja roolin eri osa-alueilla (% kyselyn vastaajista).

Kuvio 5. MTS:ää koskevia väittämiä (% vastaajista).

Kuvio 6. Miten hyvin seuraavat laatusanat kuvaavat MTS:n toimintaa (% kyselyn vastaajista).

Yhteenvedona MTS:n toiminnan onnistuneisuudesta voidaan sanoa, että MTS nostaa toiminnallaan ansiokkaasti esiin ajankohtaisia kysymyksiä laajempaan keskusteluun. MTS:n neljän perinteisen osa-alueen eli tiedotuksen, tutkimuksen, valmiussuunnittelun ja järjestöyhteistyön onnistuneisuutta arvioitaessa, tutkimus nousee MTS:n tehtävistä parhaiten onnistuneena esiin. Kyselyn vastaajista 66 % oli samaa mieltä siitä, että MTS on onnistunut hyvin tutkimuksen tehtäväalueellaan. Tässä yhteydessä tutkimustermi vaatisi hieman avaamista. MTS ei tieteellisessä mielessä tee varsinaista tutkimusta, vaan toteuttaa lähinnä selvityshankkeita ja kyselytutkimuksia. Vastaava luku onnistumisesta oli tiedotuksen tehtäväalueella 58 %, valmiussuunnittelun tehtäväalueella 39 % (valmiussuunnittelun kohdalla näkemys on herättänyt hieman ristiriitaisia tuntemuksia, sillä MTS ei nyky muodossaan juurikaan osallistu valtioneuvostossa uudistetun valmiussuunnitteluorganisaation toimintaan), ja järjestöyhteistyön tehtäväalueella 34 % (Kuvio 3).

MTS on saavuttanut toiminnassaan hyviä tuloksia mielipidetutkimustoiminnassa, jolla vastaajien mukaan katsotaan olevan myös laajempaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tutkimustoiminnassa MTS:n ansiona on erityisesti pitkäaikainen maanpuolustukseen liittyvien mielipiteiden mittaaminen. Näiden tutkimusten tuloksia hyödynnetään paitsi MTS:n toiminnassa myös laajemmin alan tutkimuskentässä ja poliittisessa päätöksenteossa. MTS on toimintansa ja mielipidetutkimusten tuloksena vahvistanut myös kuvaa Suomen stabiilista turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta. MTS:n kautta viesti turvallisuusympäristöön on, että maanpuolustushenki Suomessa on vahva. MTS tukee turvallisuuspoliittista keskustelua mielipidetutkimusten kautta, vaikkei sillä muuten voida katsoa olevan kovin merkittävää roolia tällä alueella.

MTS:n toiminnan toinen keskeinen tulos on MTS:n verkostoitumista tukeva rooli. MTS:ää pidetään hyvin yhteistyökykyisenä. MTS:n parlamentaarista edustusta, että sitoutetaan ihmisiä maanpuolustustoimintaan yli puoluerajojen, arvostetaan ja tämä edesauttaa edelleen kokoamaan yhteen eri tahoja. MTS on turvallisuuspoliittinen keskustelufoorumi, joka ankkuroi puolustushallintoa kansalaisiin. MTS toimiikin yhtenä kanavana turvallisuuspoliittiseen keskusteluun.

■ Tiedon tuottamisen funktio

MTS:n tutkimustoiminta painottuu mielipidekyselyjen teettämiseen. Tällä tehtäväalueella MTS:n merkitys tiedon tuottajana on mielipidetutkimusten hyödyntämisen ja vaikuttavuuden ansiosta vakiintunut (ks. edellä). Tavoitteensa mukaan MTS:n tutkimustoiminnalla selvitetään luotettavasti suomalaisten turvallisuuspoliittisia mielipiteitä ja asenteita sekä niiden muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä. Vuosittain toteutettavan mielipidetutkimuksen kysymykset liittyvät turvallisuus- ja ulkopoliittisiin teemoihin sekä maanpuolustukseen. MTS:n voidaan katsoa onnistuneen varsin hyvin mielipidetutkimuksissa. Osa mielipidetutkimuksen kysymyksistä on ollut mukana jo MTS:ää edeltäneen HMS:n eli Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan toiminnan alusta vuodesta 1964 lähtien. Mielipidetutkimusten ansioina ovat laatu, säännönmukaisuus, pitkä aikasarja, luotettavuus ja vertailukelpoisuus.

MTS:n mielipidetutkimuksia pidetään tarkoituksenmukaisina ja tarpeellisina. Erityisesti MTS:n mielipidetutkimusten pitkää aikasarjaa pidetään arvokkaana ja aikasarjaa olisi hyödyllistä jatkaa tulevaisuudessa. MTS:n mielipidetutkimukset tarjoavat pisimmän aikasarjan suomalaisten asenteisiin, mikä on merkittävä saavutus sinänsä. MTS:n mielipidetutkimukset ovat teemoiltaan sellaisia, että niillä on myös laajempaa yhteiskuntatieteellistä ja yhteiskunnallista merkitystä. Pitkän aikasarjan vuoksi MTS:n mielipidetutkimuksia hyödynnetään hyvin. Tutkimukset ovat kiinnostavia ja pitkien aikasarjojen ansiosta voidaan katsoa luotettavasti, miten suomalaisten mielipide puolustus- ja turvallisuusasioissa on muuttunut.

Tutkimusten vahvuuksia on myös, että mielipidetutkimuksessa on mukana ennakoivia ja tulevaisuutta osoittavia kysymyksiä ja analyysiä. Toisaalta MTS:n tutkimustematikat ovat olleet hyvin yleisiä. MTS:n vuosittainen mielipidetutkimus poikkeaa muista mielipidetutkimuksista siinä, että MTS:n tutkimustoiminta on pitkäjänteistä. MTS onkin vakiinnuttanut itsensä tärkeänä ja hyvämaineisena tutkimuksen teettäjänä. MTS:n mielipidetutkimuksilla on puolueeton ja riippumaton imago. Kyselyn ja haastateltavien mukaan MTS on onnistunut tuottamaan mielipidetutkimuksia, joita hyödynnetään laajasti muun muassa hallinnossa, tiedotusvälineissä ja tutkijoiden piirissä. Mielipidetutkimuksilla väitetään olevan myös välillinen vaikutus päätösten valmisteluun. Toisaalta tulosten tosiasiallisesta hyödynnettävyydestä ei tässä arvioinnissa saatu riittävästi empiiristä evidenssiä. Samaan aikaan, kun MTS:n tutkimusten näkyvyyden katsottiin olevan hyvä, sen toiminnan yleinen tunnettuus jäi varsin vaatimattomaksi. Tässä kohdin vastaajien näkemykset ovat hieman ambivalentteja.

MTS:n tutkimustoimintaa tulisi haastattelujen perusteella kehittää edelleen siihen suuntaan, että tutkimuksissa olisi enemmän variaatiota. MTS:llä tulisi mahdollisuuksien mukaan olla mahdollista teettää kevyempiä selvityksiä nopeallakin aikataululla esimerkiksi ajankohtaisen teeman mukaan, kun taas toisaalta tarvitaan perinteisiä mielipidetutkimuksia. Haastatteluissa nousi myös esille se, että mielipidetutkimukseen voisi sisällyttää mukaan poliitikkojen ja virkamiesten mielipiteitä. Laajempi kohdejoukko voisi olla arvokasta aineistoa keskeisille toimijoille. Lisäksi kehittämiskohteeksi nousi se, että tutkimuksissa voisi olla nykyistä vahvempi eurooppalainen ja vertaileva ulottuvuus, jotta saataisiin vertailtavaa tietoa laajemmin muista maista. MTS on tehnyt mielipidetutkimuksissa Ruotsin kanssa yhteistyötä, jota voisi laajentaa myös muihin maiden kanssa.

■ Viestintäfunktio

Organisaation nimen mukaisesti MTS:n ydintehtäviin kuuluu viestintä. MTS:n yhtenä tehtäväalueena on ulospäin suuntautuva tiedotustoiminta, johon sisältyy turvallisuuspoliittisten ja ajankohtaisseminaarien järjestäminen sekä opetuspakettien tuottaminen kouluille ja ammatillisille oppilaitoksille. Turvallisuuspoliittisten ja ajankohtaisseminaarien valmistelusta vastaa MTS:n mediajaosto, kun taas journalistiseminaareja järjestää koulutusjaosto. Haastatteluissa nousi esille se, että pidetään hyvänä asiana sitä, että maanpuolustustiedotusta "katsoo päältä" parlamentaarinen elin. Myös asetuksessa on mainittu tämä tehtävä MTS:lle. MTS:n tehtäviin kuuluu suunnitella maanpuolustustiedotusta normaaliaikoina ja poikkeusoloja varten. Toisaalta tämä tehtävä on ristiriitainen, koska MTS:llä ei ole omaa tehtävää kriisiviestinnässä.

Tämän arvioinnin aineiston perusteella MTS:n viestintä huomataan julkisuudessa silloin, kun MTS tiedottaa omasta toiminnastaan eli seminaareista ja mielipidetutkimuksista. MTS:n mielipidetutkimukset ja seminaarit näkyvät, mutta muuten MTS on taustalla pysyttelevä organisaatio. MTS:n yhteydet tiedotusvälineisiin ovat hyvät ja aiheet herättävät kiinnostusta, mikä antaa hedelmällisen pohjan viestinnälle. Samalla voi ihmetellä median edustajien vähäistä kiinnostusta MTS:n arviointia kohtaan.

Toisaalta MTS on riippuvainen tiedotusvälineistä siinä mielessä, että tutkimustulokset tulevat näkyvästi ulos. Tiedotusvälineet ovat pitäneet MTS:n tutkimuksia tasapuolisina. MTS:n suhde tiedotusvälineisiin on neutraali ja myönteinen. Käytännössä MTS:n yhteydet tiedotusvälineisiin toimivat pääasiassa sihteeristön pääsihteerin ja suunnittelukunnan puheenjohtajan kautta. MTS:n vahvuuksiin kuuluukin, että MTS:n avainhenkilöillä on hyvät suhteet tiedotusvälineiden edustajiin.

Osa MTS:n viestinnästä kohdentuu koululaitokseen. Tällä osa-alueella MTS:n tulisi kehittää tiedotustaan edelleen siten, että tarkemmin harkittaisiin, miten aineiston tuottaminen kannattaisi organisoida. Esimerkiksi opetuspakettien tuottamisessa tulisi katsoa, ettei tehdä päällekkäistä työtä muun muassa Puolustusvoimien kanssa.

MTS:n viestinnän yhtenä osa-alueena on seminaaritoiminta. MTS järjestää turvallisuuspoliittisia seminaareja ja kohdennettuja ajankohtaisseminaareja. Lisäksi MTS on järjestänyt Studia Generalia-luentosarjoja ajankohtaisista turvallisuuspoliittisista ja maanpuolustukseen liittyvistä aiheista. Tässä hankkeessa tehtyjen haastattelujen perusteella MTS:n seminaareja pidetään perinteisinä eikä erityisen mieleenpainuvina. Haastatellut asiantuntijat pohtivat, onko aika ajanut seminaarien ohi. Seminaareja pidetään yleisesti melko konsensushakuisina, minkä vuoksi seminaarien kiinnostavuus saattaa kärsiä. Koska seminaaritoimintaa järjestetään aihepiiristä muutenkin, haasteena on, miten MTS erottuu muista toimijoista tällä kentällä. Kaikkiaan seminaaritoiminnassa MTS:n tuottama lisäarvo ei ole osoittautunut suureksi.

Vaikka haastatteluissa ja kyselyssä nousi esille, että MTS:n seminaaritoiminta ei profiloitu riittävästi ja koetaan vanhanaikaiseksi, esiin nousi myös vastakkaisia mielipiteitä, joiden mukaan kokous- ja seminaaritoiminnalla tulisi olla tulevaisuudessa vahvempi rooli MTS:ssä. Toisaalta MTS:n roolia seminaaritoiminnassa pidetään merkityksellisenä esimerkiksi silloin, kun seminaarit tavoittavat nuoria, koska muilla tahoilla ei ole vastaavaa toimintaa. Ajankohtaisseminaareja on pidetty onnistuneina, mutta toisaalta irrallisina kokonaisuudesta (vrt. aikaisempi huomio temaattisesta jäsentymättömyydestä s. 15). MTS:n aamiaisseminaarien järjestämistä ajankohtaisista kysymyksistä pidetään merkittävänä tehtäväalueena tänä päivänä ja niiden toivotaan jatkuvan myös tulevaisuudessa. Parhaimmillaan seminaaritoiminnalla on onnistuttu välittämään sellaista tietoa, joka on osin luottamuksellista. Arvioinnin haastatteluissa nousi esiin

vaihtoehtoiksi seminaaritoiminnasta luopuminen tai seminaaritoiminnan kehittäminen niin, että MTS:n seminaareilla saattaisi olla suurempaa vaikuttavuutta, jos toimintaa kehitettäisiin esimerkiksi yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa. Jatkossa MTS:n seminaaritoimintaa tulisi kehittää siitä näkökulmasta, minkälainen seminaaritoiminta ja missä alueellisesti järjestettynä on MTS:lle luontevaa.

Kaikkiaan julkisuuspolitiikassa MTS:n profiilia tulisi vahvistaa. Nykyisellään MTS:n rooli ei ole kovin näkyvä eikä MTS:n toimintaa tunneta laajasti (vrt. edellä esitetty ambivalenssi tutkimusten tunnettuuden ja hyödynnettävyyden suhteen). Rauhajan viestinnässä MTS:llä ei ole keskeistä roolia muuten kuin tiedontuottajana mielipidetutkimusten kautta ja verkostoitumisen edistäjän roolissa. MTS:n vahvuudeksi mainittiin haastatteluissa myös se, ettei MTS ole ollut negatiivisesti esillä julkisuudessa eikä esimerkiksi MTS:n tutkimuksissa ole ollut minkäänlaista johdattelua, mikä heikentäisi MTS:n toiminnan uskottavuutta.

Tämän arvioinnin aineiston perusteella kysymykseksi nousee, onko MTS:n viestintä kokonaisuudessaan nykymuodossaan tarkoituksenmukaista. MTS:n viestintä on siirtynyt yhä enemmän keskusteluforumin suuntaan. MTS:n viestintää kehitettäessä tulisi hyödyntää olemassa olevat hyvät suhteet mediaan ja ottaa huomioon maanpuolustusasioista tiedottaminen muualla kuten muun muassa kriisiajan viestinnän tehtävät Valtioneuvoston kansliassa.

■ Valmiussuunnittelu

Kaikkiaan MTS:n tuloksellisuuden ja merkityksen arviointi ei ole riittävää pelkästään rauhajan näkökulmasta, koska MTS:n tehtäviin kuuluu myös kriisiviestinnän kehittäminen voimassaolevan asetuksen mukaan. Samalla on todettava, että vuonna 1975 MTS:stä annettu asetus (1073/75) on näiltä osin vanhentunut: poikkeusolojen aikaiset viestintätehtävät ja niihin varautuminen ovat nykyään valtioneuvoston kanslian ja oman toimialansa osalta kunkin ministeriön vastuulla.

MTS:n tehtäväalueista arvioinnin aineiston perusteella heikosti tunnetuin on valmiussuunnittelu, jossa aika on ajanut MTS:n ohi. MTS:n työ ei tällä osa-alueella näy ulospäin. Tähän vaikuttanee osin se, että Valtioneuvostolla ja ministeriöllä on pitkälle menevät suunnitelmat mahdollista kriisitilannetta varten. MTS:n toiminta jääkin osin ulkopuoliseksi reaali maailmassa tehtävästä työstä. Kriisiajan viestintä on luonteeltaan viranomaistoimintaa, joka on asetuksen voimaantulon jälkeen vastuutettu muille organisaatioille, jotka tekevät työtä kriisiajan viestinnän eteen. Kriisiviestinnän suunnittelun tuleekin olla muualla, koska se vaatii systemaattisempaa viranomaistyötä eikä siten MTS:llä eduskuntavaalikausittain vaihtuvana komiteana voi olla keskeistä roolia kriisiajan viestinnässä.

MTS:n tämän päivän toiminnan voidaan katsoa tukevan valmiussuunnittelua esimerkiksi siten, että mielipidetutkimuksilla tuotetaan tietopohjaa valmiussuunnittelua varten. Valmiussuunnittelussa keskeinen komponentti on, mikä on mielipideilmasto Suomessa. Tässä arvioinnissa tehtyjen haastattelujen perusteella tutkimustoiminnan ja valmiussuunnittelun väliin jäävässä alueessa ei ole onnistuttu. MTS:n tutkimustoiminnan hyödyntämistä tulisi kehittää siten, että tutkimukset tukisivat myös sellaista valmistelua, miten kriiseissä tutkitaan aihepiiriä. MTS:n tulisikin valmistautua siihen, miten tutkimustoimintaa voidaan suorittaa poikkeusoloissa. Yhteenvetona voidaan todeta, että tehtäväalueista valmiussuunnittelu ei ole nykyään oikeassa paikassa MTS:ssä.

■ Järjestöyhteistyö

MTS:n järjestöjaoston tehtävänä on kehittää suurten kansalaisjärjestöjen ja julkisen vallan yhteistyötä maanpuolustustiedotuksen alueella. Suomessa suurilla kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli maanpuolustustiedotuksen kokonaisuudessa sekä normaali- että poikkeusoloissa. MTS:n järjestöyhteistyö onkin hajanaisuuden ja laajuuden vuoksi vaativa tehtäväalue. Kuten edellä kuvio 3 osoitti, tässä arvioinnissa tehdyn kyselyn vastaajista noin kolmannes oli jokseenkin tai erittäin samaa mieltä siitä, että MTS on onnistunut erittäin hyvin järjestöyhteistyön tehtäväalueellaan.

Toisaalta MTS:n vahvaa osaamista ovat yhteistyö ja verkostoituminen, mikä nousi esille sekä arvioinnin haastatteluissa että kyselyssä (kuvio 6 edellä). Yhteistyösuhteissa MTS on merkittävä parlamentaarinen komitea, joka on onnistunut yhdistämään hallintoa, poliittista päätöksentekoa, tiedotusvälineitä ja kansalaisia. MTS toimii verkostoitumisen edistäjänä, mutta verkoston tavoitteet ja osapuolet tulisi määritellä nykyistä tarkemmin. MTS:llä on edellytykset olla nykyistä terävämpi organisaatio ja tämän vuoksi MTS:n verkoston perusluonteen selkiyttäminen on tärkeää. MTS:n suhteita järjestöihin pidetään toimivina. Työmarkkinajärjestöt pääsevät osallistumaan teknisen kriisiviestinnän valmisteluun muutenkin, mutta esimerkiksi rauhanjärjestöille MTS voi olla merkittävä kanava. MTS:n järjestöyhteistyö toimii myös luontevalla tavalla siten, että MTS:n jaostoissa on ollut järjestöjen asiantuntijoita mukana. Yhteistyötä on tehty muun muassa nuorisojärjestöjen kanssa.

Sellaisenaan järjestöyhteistyö ei voi olla itseisarvo. Järjestöjen sitouttaminen omana tehtäväalueenaan on "vanhaa maailmaa" eikä toimi parhaalla tavalla verkostoitumisen edistämiseksi. On myös ilmeistä, etteivät jaostot toimi pelkästään sihteeristön aloitteellisuuden varassa. Haasteena on, mikä on MTS:n järjestöyhteistyön tavoite. Tulisikin pohdita, miten MTS:n järjestöyhteistyön tulisi toimia parhaalla mahdollisella tavalla nykyään muuttuneessa tilanteessa, jossa Valtioneuvosto (VNK) on vastuussa kriisiviestinnästä. Järjestöyhteistyö ja verkostoitumisen tuki ovat luontevia tehtäviä MTS:lle, mutta yhteistyötä järjestöjen kanssa tulisi ennemmin kehittää teemojen ympärille. MTS voisi enemmän keskustella yhteistyössä esimerkiksi kansalaisjärjestöjen kanssa eri teemoista kuten esimerkiksi kansainvälistä puolustusyhteistyötä ja turvallisuuspolitiikkaa laajasti käsittelevistä teemoista.

3.3 MTS:n lisäarvo

Arvioinnin yhtenä kysymyksenä oli tarkastella, mitä lisäarvoa MTS tuottaa. Seuraavassa on esitetty MTS:n lisäarvokysymystä koskevia havaintoja.

Kyselyn vastaajista noin kaksi kolmannesta (65 %) oli sitä mieltä, että MTS edustaa sellaisia päämääriä, jotka muuten saisivat liian vähän huomiota. Vain noin kymmenes (11 %) vastaajista oli eri mieltä asiasta (Kuvio 5). MTS järjestää sellaista toimintaa, joka ei kuulu esimerkiksi puolustusministeriölle tai puolustusvoimille. MTS:n keskeinen lisäarvo on verkostoitumisen edistämisessä ja tietopohjan tuottamisessa.

MTS:n lisäarvoa tarkasteltaessa tärkeimmiksi tekijöiksi nousee arvioinnin aineiston perusteella esiin kansalaisten mielipiteen tuominen esiin laajaan tietoisuuteen maanpuolustukseen liittyvistä asioista, mitä pidetään arvona sinänsä. MTS:n lisäarvo ilmenee verkostoitumisessa ja tietopohjan tuottamisessa. Tutkimusaineiston tuottaminen on selvä lisäarvo muun muassa tutkijoille. MTS:n mielipidetutkimukset ovat nimenomaan pitkässä aikasarjassa ainutkertaisia sen vuoksi, että aineistossa on

pisin aikasarja suomalaisten asenteista. MTS:n mielipidetutkimuksilla on oma perinne, säännönmukaisuus ja jatkuvuus. Pitkän perinteen, aikavertailun ja sidosryhmien kautta tuloksille tulee lisää legitimizeettiä. On huomattava, että muilla toimijoilla vastaavat mielipidetutkimukset ovat enemmän sattumanvaraisia. On kuitenkin arvokasta, että tietoa voidaan vertailla eri tutkimusten välillä. Esimerkiksi muun muassa EVA on tuottanut maanpuolustukseen liittyviä selvityksiä.

MTS:n merkittävä lisäarvo tulee parlamentarismista ja sitä kautta poliittisten tahojen sitouttamisesta. MTS on riippumaton elin, mutta toisaalta haastatteluissa todettiin, että poliittisessa mielessä tehtävänä on kerätä poliittiset tahot ja erilaiset sidosryhmät ja saada sidottua ne Suomen puolustuspolitiikkaan. Tämän voidaan nähdä lisäarvona, että syntyy yhteisymmärrystä. Suomalaisella konsensuspolitiikalla voidaan parhaassa tapauksessa estää isojen virheiden synty turvallisuuskysymyksissä. Toisaalta organisaation poliittinen sidos nähtiin myös heikkoutena, jos se rajoittaa toimintaa (ks. edellä s. 8). MTS:n tulisi pyrkiä tuomaan aktiivisemmin esiin myös vaihtoehtoisia toimintatapoja ja ajattelumalleja.

MTS on arvioinnin aineiston perusteella onnistunut tukemaan verkostoitumista järjestämällä MTS:lle ominaisia tilaisuuksia ja kohdistamalla ne oikeille osapuolille. MTS:n toiminta tässä on ollut hyvin tarkoituksenmukaista. MTS:ssä rakennetaan verkostoa ja osaamista, jolla voi olla kriisiaikana käyttöä. Vaikka kriisiaikana MTS:llä ei ole tehtävää eikä mahdollisuutta suunnitella aktiivista tiedotusta poikkeustilanteissa, MTS:ssä tehdään pohjatyötä verkoston toimivuuden eteen. Olemme aiemmissa selvityksissä tarkastelleet verkostotoiminnan ydintekijöitä, joita ovat verkosto-osapuolten oikeellisuus, yhteisen tahtotilan ja vision muodostuminen sekä näihin sitoutuminen, työnjaon toimivuus, vuoropuhelun toimivuus, tiedon, tietämyksen, osaamisen ja ymmärryksen siirto, verkosto-ohjaus sekä verkoston ulkoiset suhteet. MTS:n roolia verkostoitumisessa voidaan tulkita enemmän verkostoitumisen tueksi kuin ohjaukseksi.

Kriittisempien mielipiteiden mukaan tällä hetkellä MTS ei tuota paljoa lisäarvoa, vaan parlamentaarinen kate on suurin lisäarvo. MTS ei ole esimerkiksi keskeisessä roolissa silloin kun keskustellaan puolustuspolitiikasta. Haastatteluissa nousi esille myös se, että tulisi pohtia, miten eduskunnan ja MTS:n välistä suhdetta voisi tiivistää esimerkiksi järjestämällä koko eduskunnalle tilaisuus MTS:n teemoista.

Kaikkiaan arvioinnin aineiston perusteella on selvää, että MTS:llä voisi olla nykyistä enemmän lisäarvoa. Lisäarvon vahvistamiseksi nousi haastatteluissa esille erilaisia vaihtoehtoja kuten muun muassa, että MTS voisi jatkossa keskittyä kokous- ja seminaaritoimintaan, parlamentaarisen katteen tuottamiseen, avata enemmän kriittistä keskustelua turvallisuusasioista tai lisätä eurooppalaista ulottuvuutta.

3.4 MTS:n vaikuttavuus

Seuraavassa on tarkasteltu MTS:n toiminnan vaikuttavuutta eli MTS:n toiminnan vaikutuksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin (so. tuloksellisuus). Kyse on ketjusta, jonka alkupisteinä ovat konkreettiset tuotokset ja tulokset sekä lopputuloksena laajakantoisemmat vaikutukset ja viimekätinen vaikuttavuus. Vaikutukset voivat olla välittömiä tai välillisiä ja myös aiottuja tai ei-aiottuja. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy pidemmällä aikavälillä ja ilmenee laajoina ja yleisinä yhteiskunnassa tapahtuvina muutoksina, jotka kuvaavat sitä, missä määrin MTS:n vaikutukset ovat edistäneet sen tavoitteiden saavuttamista.

Tuloksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että arvioinnin yhteydessä tehdyissä haastatteluissa ilmeni, etteivät asiantuntijat tunne hyvin MTS:n kaikkia tavoitteita, minkä vuoksi asiantuntijat kommentoivat kokonaisuudessaan MTS:n vaikutuksia ja vaikuttavuutta varovasti. Tässä arvioinnissa tehdyn kyselyn tulokset hajaantuivat MTS:n vaikuttavuuden osalta. Väittämään ”MTS:n toiminnalla on merkittäviä ja laaja-alaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia”, 30 % oli jokseenkin samaa mieltä tai ei ottanut kantaa asiaan, 22 % oli jokseenkin eri mieltä, 14 % täysin samaa mieltä ja 6 % täysin eri mieltä (Kuvio 5). MTS:n toiminnan laajemmat vaikutukset ilmenevät esimerkiksi siten, että MTS edistää mielipidetutkimusten, asiantuntijaseminaarien ja koulutustapahtumien kautta monipuolisesti turvallisuuspoliittista keskustelua.

MTS on foorumi, jossa turvallisuus- ja puolustuspolitiikan eri toimijat kuten virkamiehet, puolueiden ja järjestöjen edustajat voivat kohdata ja tuoda julki omia näkemyksiä ja mielipiteitä. MTS siten edistää demokratiaa ja kansalaisyhteiskunnan toimivuutta. Kuten kuviossa 5 on esitetty, tämän arvioinnin aineiston perusteella MTS:n ja sen sidosryhmien välinen yhteistyö toimii hyvin (kyselyn vastaajista 53 % oli samaa mieltä väittämän kanssa). MTS:n yhteydenpitoa arvioitaessa, kyselyn vastaukset hajaantuivat kuitenkin enemmän. Vastaajista 39 % oli jokseenkin samaa mieltä tai ei ottanut kantaa asiaan, 14 % jokseenkin eri mieltä, 6 % täysin samaa mieltä ja 3 % täysin eri mieltä siitä, että MTS:n yhteydenpito sidosryhmiin on ollut riittävän tiivistä. Kaikkiaan MTS:n toiminta on sellaista, että MTS kykenee tuottamaan hyötyä kohde- ja sidosryhmilleen, kuten myös kyselyn tulokset osoittavat selvästi (kyselyn vastaajista 76 % oli tätä mieltä ja 8 % vastaajista oli asiasta jokseenkin eri mieltä). MTS:n toiminnan vahvuutena on se, että MTS:n toiminnan tulokset ovat sellaisia, joita voidaan helposti hyödyntää (kyselyn vastaajista 65 % oli tätä mieltä).

Myönteisenä asiana nousi esille, että MTS on kiistatta vaikuttava elin parlamentaarisen roolin, organisaation edustuksen ja mielipidemittausten kautta. MTS:n parlamentaarisen edustuksen lisäksi jaostoissa on tutkijoita, toimittajia ja järjestöjen edustajia mikä osaltaan edistää MTS:n yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kun verkosto on laaja, MTS pystyy vaikuttamaan tehokkaasti.

MTS:n mielipidetutkimuksilla on välillisiä vaikutuksia päätösten valmisteluun ja päätöksentekoon. Tieto välittyy eduskuntaan, päättäjille ja pääesikuntaan. MTS:n tutkimukset ovat näkyviä ja sitä kautta tieto leviää. MTS:n mielipidetutkimuksilla ja toiminnalla tuotetaan tietoa, jota muuten kansalainen ei saisi. Haastatteluissa nousi esille, että MTS:n mielipidetutkimuksia käytetään aineistona ja niihin viitataan muun muassa muualla tehtävässä turvallisuus-, puolustus- ja ulkopoliittikkaa koskevassa tutkimuksessa. Kun mielipidetutkimuksen kysymyksiä laaditaan, ja kysymykset suuntautuvat myös tulevaisuuteen, tällä voi olla välillisiä vaikutuksia Suomen turvallisuuspolitiikan suunnitteluun.

Toisaalta MTS:n vaikuttavuuden edistämisen kannalta suurena haasteena on näkyvyyden puute ja toiminnan osittainen päällekkäisyys muiden organisaatioiden kanssa. Esimerkiksi maanpuolustustiedotukseen ja kriisiviestintään liittyviä tehtäviä on myös muiden organisaatioiden vastuulla. Nykyisessä tilanteessa työnjako onkin epäselvä, kun useampi taho tekee osittain päällekkäistä työtä. MTS voisikin olla paljon vaikuttavampi kuin mitä se tällä hetkellä on, jos MTS:n julkinen profiili olisi vahvempi ja kirkaampi.

4 Yhteenveto

4.1 Keskeiset tulokset ja niistä vedetyt johtopäätökset

Tämän arvioinnin tarkoituksena on ollut arvioida MTS:n organisaatiota, toimintaa ja vaikuttavuutta. MTS:n vahvuuksista parhaiten esiin nousevat:

- parlamentaarisuus
- verkostoitumisen edistäminen
- laadukkaat mielipidetutkimukset, joilla on vahva perinne

MTS:n keskeisimpiä heikkouksia ovat:

- profiilin ja tehtävien epäselvyys sekä osittainen päällekkäisyys muiden toimijoiden kanssa

MTS:n rooli pitkäaikaisena ja luotettavana toimijana heijastuu MTS:n eri tehtäväalueilla eli julkisuuspolitiikassa, kriisiajan viestinnässä ja sen suunnittelussa, rauhanajan viestinnässä, tutkimuksissa, kokous- ja seminaaritoiminnassa, maanpuolustuksen yhteistyösuhteissa. MTS:n mission toteuttaminen ei ole mahdollista ilman pitkäjänteisiä verkostoja.

Nykyisestä MTS:ää koskevasta asetustekstistä puuttuvat kokonaan MTS:n vuorovaikutuksellinen tehtävä ja keskustelufoorumina toimiminen, jotka ovat MTS:n omina osaamista tällä hetkellä. Asetuksen asettamisen jälkeen tilanne valtionhallinnossa on muuttunut siten, että VNK:n vastuulla on poikkeusolojen viestintä yhdessä muiden hallinnon alojen kanssa. MTS:n roolia poikkeusoloissa ei ole tarkkaan määritelty. Asetusta tarkasteltaessa tulisi pohtia, tulisiko tehdä muutoksia siitä, tarvitaanko jäseniksi pysyviä asiantuntijoita ja toisaalta miten uusia keskustelunaiheita kuten esimerkiksi terrorismia, uusien kriisien aiheuttamia toimia voidaan enemmän sisällyttää MTS:n toimintaan. Keskustelufoorumin alueella tarvitaan parlamentaarista edustusta ja laajanäköisyyttä.

Arvioinnin tuloksena MTS:n tavoitteita ja tehtäviä tulisi tarkastella uudelleen ja tarkemmin siitä näkökulmasta, mikä on MTS:n omaa toiminta-alueita, jossa korostuu parlamentaarinen ja yhteiskunnallinen integrointi. MTS:lle tulee löytää järkevä tehtäväkokonaisuus ja samalla tulee luopua sellaisesta, mitä jo tehdään muualla hallinnossa. Tällä hetkellä osa MTS:n toiminnasta menee päällekkäin muiden organisaatioiden vastaavien tehtävien kanssa.

Tulevaisuutta pohdittaessa keskeisiä kysymyksiä ovat, mikä on MTS:n toiminnan tavoite, mitkä ovat toiminnan tarpeet ja ketkä hyödyntävät MTS:n toiminnan tuloksia. MTS:n organisaation nimi ei nykyisellään kuvaa MTS:n toimintaa maanpuolustustiedotuksen suunnittelukuntana. Voimassa olevan asetuksen mukaan suunnittelukunnan tehtävänä on suunnitella maanpuolustustiedotusta normaaliaikoina ja poikkeusoloja varten, sekä seurata suomalaisten mielialojen kehitystä maanpuolustukseen läheisesti liittyvissä asioissa. Keskeisiä kysymyksiä ovat, kuinka laajasti MTS määrittelee maanpuolustuksen ja onko tulevaisuudessa MTS:n tavoitteena edelleen maanpuolustuksesta tiedottaminen. Nykyisellään esimerkiksi poikkeusolojen viestintä valtionhallinnossa on organisoitu niin, että nämä tehtävät eivät enää kuulu MTS:lle. Toisaalta myös maanpuolustustiedotusta ja tietoisuutta maanpuolustusasioista edistetään muualla. On selvää,

että MTS:itä kaivataan proaktiivisempaa roolia turvallisuuden avainkysymyksiin ja nopeampaa reagointia ajankohtaisiin kansainvälisiin ja kansallisiin turvallisuuspolitiikan asioihin. MTS:n tavoitteena tulisi olla entistä nopeampi reagointi esille nouseviin asioihin. Tähän tarvitaan uusien toimintamuotojen ennakkoluulotonta hakemista.

Mielipidetutkimukset ovat MTS:n menestystekijä, jota tulee vaalia. MTS on vakiinnuttanut roolinsa mielipidetutkimusten teettäjänä. On tärkeää, että tutkimustoiminta säilyy laadukkaana ja uskottavana. MTS:n mielipidetutkimukset ovat vakiintunutta toimintaa, jota voidaan edelleen kehittää tulevaisuudessa esimerkiksi käynnistämällä laajempia tutkimushankkeita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. MTS on tutkimustoiminnassa pieni toimija pienine resursseineen. Tulevaisuudessa ei kuitenkaan ole tarvetta laajentaa MTS:n tehtäviä laajempaan turvallisuuspolitiikan tutkimukseen, koska tutkimussektorilla on muita toimijoita (mm. sektoritutkimuksen yksi jaosto turvallisuus). Haastatteluissa nousi esille, että MTS:n tutkimustoimintaa tulisi kehittää yhteistyössä tutkimuslaitosten kuten Maanpuolustuskorkeakoulun, Ulkopoliittisen instituutin, MATINE:n ja yliopistojen kanssa. Muun muassa UPI:n ja MTS:n välistä yhteistyötä tulisi pyrkiä vahvistamaan. Nykyisellään yhteistyö tutkimuslaitosten kanssa on varsin vähäistä. On esitetty myös toiveita siitä, että MTS tuottaisi itse analyysiä tutkimuksista, ja että MTS voisi tehdä sellaisia ad hoc "pikatutkimuksia", jotka esimerkiksi palvelevat poliittista päätöksentekoa, tarpeen mukaan. Lisäksi tutkimus- ja selvitystoimintaa kehitettäessä on huomattava, että kansainvälinen yhteistyö ja vertailtavuus ovat tärkeitä tekijöitä tutkimustoiminnassa.

Haasteena on, että MTS:n toiminta saattaa näivettyä, ellei MTS:n profilia kirkasteta. MTS:n julkisuusprofiiliin tulisi olla vahvempi. MTS:n tulevaisuutta kehitettäessä tulisi huolehtia siitä, että MTS:n nykyiset vahvuudet eli parlamentarisuus, verkostoituminen ja tutkimustoiminta voidaan myös jatkossa hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. MTS:n keskeinen ansio on siinä, että MTS on hyvin pitkän aikavälin suuntausten peilaaja ja keskustelufoorumi. Samalla MTS:n toimintaa kehitettäessä tulee pyrkiä luopumaan sellaisista päällekkäisistä asioista, joita jo tehdään muualla. Samalla tulee ottaa huomioon muut suunnitelmat puolustushallinnossa ja valtionhallinnossa. MTS:n roolia parlamentarismien, demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toimivuuden sekä verkostoitumisen edistäjänä tulisi edelleen kirkastaa. Tämän vuoksi MTS:n tulisikin keskittyä yhä enemmän kokous- ja seminaaritoimintaan, parlamentaarisen katteen tuottamiseen, avata enemmän kriittistä keskustelua turvallisuusasioista tai lisätä eurooppalaista ulottuvuutta.

MTS:illä on hyvät suhteet verkoston osapuoliin, mikä luo hyvä pohjan tulevaisuuden verkostotyölle. Verkoston tulee pyrkiä kokonaisuuteen, jossa eri osapuolten työnjako on toimiva. Tällöin esiin nousevat kysymykset, ovatko verkoston työnjako, valtarakenne ja auktoriteettisuhteet oikeutettuja verkoston toimivuuden kannalta. Maanpuolustus ymmärretään laajana käsitteenä, jonka vaikutus ulottuu yhteiskunnassa erittäin laajalle. Järjestöyhteistyötä tulisikin edelleen tiivistää ja sen vaikuttavuutta ja näkyvyyttä lisätä myös Helsingin ulkopuolella.

Arvioinnin yhteydessä pidetyssä työpajassa pohdittiin MTS:n tulevaisuuden toiminnan yhtenä vaihtoehtona verkoston ns. think tank-toimintaa. Think tank-vaihtoehdon haasteena on se, että kahdeksan puolueen kesken on vaikea sopia konsensuksesta. Lisäksi MTS:n resurssit eivät välttämättä riittäisi think tank-toimintaan ellei MTS:n yhteydessä panosteta virtuaalisen think tank-toiminnan kehittämiseen.

4.2 Kehittämissuosituksen

Seuraavassa on esitetty arvioinnin aikana esiin nousseet kehittämissuosituksen yhdeksi kokonaisuudeksi siten, että kullekin kehittämissuositukselle on kirjattu lyhyesti tausta.

Arvioinnin perusteella voidaan päätyä seuraavassa yksilöitäviin kehittämissuosituksiin.

1. Organisaation asetuksen ja nimen tarkistaminen

MTS:ää koskeva asetusta tulisi tarkistaa. Samalla tulisi mahdollisesti tarkistaa MTS:n nimi. Nykyisestä MTS:ää koskevasta asetustekstistä puuttuu esimerkiksi MTS:n vuorovaikutuksellinen tehtävä keskustelufoorumina. Asetuksen asettamisen vuoden 1975 jälkeen tilanne toimintaympäristössä ja valtionhallinnossa on muuttunut siten, että VNK:n vastuulla on poikkeusolojen viestintä yhdessä muiden hallinnon alojen kanssa. Kriisienhallintaa on nykyisin enemmän VNK:n osaamista. MTS:n roolia poikkeusoloissa ei ole nykyisin tarkkaan määritetty. On harkittava, tuleeko MTS:llä olla säädöspohja erikoistilanteita varten.

MTS:n nimi on ongelma, jota tulee pohtia. Nykyinen nimi Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta ei kuvaa organisaation työtä muuttuneessa toimintaympäristössä 2000-luvulla. Organisaation nimen tulee olla nykyistä lyhyempi. Nykyinen nimi on kokonaisuudessaan liian byrokraattinen eikä nimeä ole helppo muistaa. Maanpuolustusta ja kriisiaikojen koskeva viestintä ja tiedotus eivät ole nykyisellään MTS:n toiminnan ydintehtäviä, joten tulee pohtia sitä, onko viestinnän tai tiedotuksen syytä säilyä organisaation nimessä.

Keskeinen kysymys on, miten MTS profiloituu, ja profiloituuuko MTS maanpuolustuksen vai laajemmassa turvallisuuspoliittisessa kontekstissa. Kysymykseksi nousevat tarpeet eli mitä veronmaksajat ja hallitus suunnittelukunnalta odottavat. Onko tasapuolisen keskustelufoorumien luominen MTS:lle riittävä tavoite? Vai tuleeko MTS:n toimintaan liittyä edelleen poikkeusolojen viestintä? Toisaalta suppea käsite ei tarkoita sitä, että maanpuolustus olisi ainoa asia MTS:lle. Usein maanpuolustuksen yhteydessä keskusteltavissa asioissa on elementtejä molemmista. Jos etsitään suurta konsensusta, on merkitystä sillä, sovelletaanko laajaa vai suppeaa käsitettä. Resurssien ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuden vuoksi MTS:n ei tule laajentaa toimintaansa kaikkein laajimman käsitteen mukaan, vaan siihen, missä MTS on operationaalisesti mukana. Laajemmissa kysymyksissä kumppanuus verkoston osapuolten kanssa on luontevin vaihtoehto, jolloin verkoston osapuolten työnjako tulisi määritellä.

2. Organisaation tavoitteenasettelu

MTS:n toiminta-ajatus, visio, tavoitteet ja tehtävät tulee määritellä. Tavoitteenasettelussa tulee huomioida muuttunut toimintaympäristö sekä maanpuolustustiedotusta ja laajemmin turvallisuuspolitiikkaa käsittelevien muiden organisaatioiden tehtävät päällekkäisyyksien välttämiseksi. Keskeinen kysymys on, halutaanko suunnittelukunnan toiminnalla tukea viranomais toimintaa vai halutaanko tukea omaa itsenäisyyttä (ks. alla suositus 4).

MTS tavoitteenasettelussa tulee lähteä siitä, mikä on MTS:n vaikuttavuuden tavoite ja mihin tarpeisiin ja kysyntään MTS vastaa. Kun tämä on selvillä, tavoitteet ja tehtävät voidaan määritellä yksityiskohtaisemmin. MTS:n toiminnalle kaivataan selkeää tavoitetta, jota voidaan mitata.

MTS:n tavoitetilana tulee olla MTS:n vuorovaikutuksellinen rooli. Toiminnan kehittämisen lähtökohta tulee olla toimintamuoto, jossa eri toimijat voivat kohdata toisensa. Pidetään tärkeänä, että MTS:n yhtenä tehtävänä on keskustelevan luottamusta herättävän ilmapiirin rakentaminen ja että tähän on olemassa keskusteluyllyykkeitä.

3. Organisaation tehtävien asettelu

Voimassaolevan asetuksen mukaan MTS:n nykyisenä tehtävänä on suunnitella maanpuolustustiedostusta normaaliaikoina ja poikkeusoloja varten, sekä seurata suomalaisen mielialojen kehitystä maanpuolustukseen läheisesti liittyvissä asioissa.

Nykyisin kriisinhallintaa koskevat tehtävät kuten operatiivinen poikkeusolojen viestintä ja yleinen kriisivalmiuden kehittäminen (mm. huoltovarmuus, siviiliyhteiskunnan kriisivarautuminen) ovat muiden viranomaisten vastuulla. Ehdotamme, että näissä tehtävissä MTS:llä voi harkinnan mukaan olla tukeva rooli.

Ehdotamme MTS:n tehtävien määrittelyä siten, että MTS:n keskeisimpinä tehtävinä ovat seuraavat:

- MTS toimii turvallisuuspolitiikan keskusteluforumina
- MTS lisää toiminnallaan valmiutta toimia yhdessä kriisitilanteissa

Käytännössä MTS:n toimiminen turvallisuuspoliittisena keskusteluforumina on tehtävä, jonka seurauksena tehtävä lisätä valmiutta toimia yhdessä kriisitilanteissa toteutuu. MTS:n tulee olla foorumi, jossa keskustellaan laajasti puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevista teemoista.

MTS:n tehtävä lisätä valmiutta toimia yhdessä kriisitilanteissa on laajan verkoston yhteistoimintaa, jossa tulee hyödyntää MTS:n yhteistyökyky ja vahvuus verkostoitumisen edistäjänä. Tähän tehtävään liittyen MTS:n tulee pohtia MTS:n roolia verkostossa ja koordinaation mahdollisuuksia verkoston ylläpitämisessä. Tärkeää on, että verkoston osapuolet on tunnistettu ja osapuolten työnjaot on määritetty. MTS:n tulee tässä tehtävässä tarkastella verkostoa koskevia kysymyksiä kuten esimerkiksi onko MTS riittävästi yhteistyössä relevanttien tutkimuslaitosten kanssa, tuleeko pohjoismaisten kontaktien lisäksi yhteistyötä laajentaa muualle Eurooppaan ja tuleeko esimerkiksi opetusministeriö ja ns. substanssiministeriöt kytkeä nykyistä tiiviimmin mukaan verkostoon.

Päällekkäisyyksien välttämiseksi MTS:n tehtävät tulee määritellä sen mukaan, ovatko MTS:n tehtävät uniikkeja. MTS:n tehtäviä uudelleen määriteltäessä tulee ennakkoluulottomasti pohtia eri vaihtoehtoja. Esimerkiksi eri toiminnat kuten seminaari- ja tutkimustoiminta voidaan tarvittaessa erottaa toisistaan (kuten esimerkiksi Ruotsissa).

MTS:n tehtäviä määriteltäessä tulee ottaa huomioon myös kansainvälinen ulottuvuus ja tiedon vaihto sekä kansainvälistä yhteistyötä koskevan tiedon levittäminen Suomessa.

4. Organisaation kokoonpano

MTS:n monipuolinen kokoonpano tulee ylläpitää. Arvioinnin aineiston perusteella parlamentaarisuus on MTS:n vahvuus, joka tulee säilyttää. Parlamentaarisuus tuo MTS:lle tietyn itsenäisyyden. MTS:n lisäarvoa tulee pohtia myös siitä näkökulmasta, mitä hyötyä MTS:stä on puolueille. Niin kauan kuin puolueet kokevat, että niille MTS:stä on hyötyä, toiminta on perusteltua. Toiminnan lähtökohtana tulee olla vuorovaikutteisuus.

MTS:n vahvuutena on se, että MTS:n jaostoissa on asiantuntijoita laajasti eri aloilta. Vaikka jaostojen lukumäärää ja esimerkiksi erillistä järjestöyhteistyöjaostoa tulisi harkita karsittavaksi, huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei MTS:n monipuolinen edustus kärsi. On MTS:lle eduksi, että monet eri tahot voivat olla edustettuna MTS:n työssä. Asiantuntijoiden myötä MTS:n yhteys yhteiskuntaan on laajentunut. Puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevissa teemoissa on tärkeää ottaa huomioon erilaisten tahojen kuten kansalaisjärjestöjen näkemyksiä.

Sihteeristön ja jaostojen välistä työnjakoa tulee selkiyttää ja kehittää.

5. Organisatorinen sijainti

MTS:n sihteeristön sijaintia tulee harkita uudelleen sijoitettavaksi niin, että MTS:n sihteeristölle löytyy paikka, jossa synergiaedut muun kokonaisuunpuolustukseen liittyvän toiminnan kannalta voidaan parhaiten turvata.

MTS:n sihteeristön nykyinen sijaintipaikka PLM:n hallintopoliittisella osastolla ei ole hyvä. Ehdotamme MTS:n sijaintia muutettavaksi siten, että MTS olisi PLM:n kansliapäällikön alainen sihteeristö. Tämän vaihtoehdon etuna on parlamentaarisen elimen korostuminen. Huolimatta siitä, että MTS sijaitisi PLM:n kansliapäällikön alaisuudessa erillisyyksikkönä, MTS:n sihteeristöllä tulee olla kiinteä yhteys PLM:n viestintäyksikön kanssa, jotta parhaalla mahdollisella tavalla hyödynnetään viestintäkanavia ja viestinnällistä ilmettä.

Lisäksi hallinnonalan eri sihteeristöjen resursseja tulee hyödyntää nykyistä paremmin. On myös huomioitava, että tuore turvallisuuspoliittinen selonteko saattaa tulevaisuudessa antaa aiheen hallinnonalan uudelleen organisointiin ja turvallisuusneuvoston sihteeristön perustamiseen.

6. MTS:n toiminnan vaikuttavuuden vahvistaminen

MTS:n toiminnan vaikuttavuutta tulee kohentaa. MTS:n vaikuttavuuden parantamiseksi on useita eri keinoja, joista yhtenä on se, että MTS:n profilia vahvistetaan. MTS:n toiminnan näkyvyyden parantamiseksi MTS:n tulee panostaa erityisesti sähköisen viestinnän kehittämiseen tulevaisuudessa (ks. myös edellä suositus 5). MTS:llä tulee olla omat kotisivut, jotka löytyvät helposti virtuaalimaailmassa. MTS:n aineiston tulee olla helposti saatavilla olevassa muodossa kotimaisten kielten lisäksi myös englanniksi.

MTS:n vahvuus on parlamentaarisuus, jota kautta MTS:n vaikuttavuutta voidaan myös merkittävästi edistää. Toisaalta parlamentaarikoiden sitoutumattomuus on ongelma. Puolueiden tuleekin tarkemmin harkita, ketkä kansanedustajista nimetään MTS:ään.

Liite 1. Lista haastatelluista asiantuntijoista.

Sami Borg
Johan Ekman
Tuomas Forsberg
Jorma Hentilä
Jyrki Iivonen
Lauri Kaira
Mikko Kortelainen
Tom Lindahl
Hanna Ojanen
Seppo Sarlund
Teija Tiilikainen
Merja Ylä-Anttila

Liite 2. Työpajan osallistujat. Työpaja järjestettiin PLM:n tiloissa 8.1.2009.

Petri Uusikylä	VTT, Net Effect Oy
Katri Haila	ETT, Net Effect Oy
Elina Vaittinen	VTM, Net Effect Oy
Lauri Kaira	MTS:n pj, Gramex Oy
Pekka Haavisto	kansanedustaja
Johannes Koskinen	kansanedustaja
Heli Santala	pääsihteeri, MTS
Irina Kupiainen	yleissihteeri, MTS
Petri Kekäle	kriisiviestinnän koordinaattori, VNK
Tiina Virtanen	tiedottaja, eduskunta
Jukka Manninen	kokoomuksen eduskuntaryhmä, kv. asioiden sihteeri
Sanna Rauhansalo	PM:n erityisavustaja, VNK
Olli Harinen	tutkija, MpKK
Tuomas Forsberg	prof. Tampereen yliopisto
Jyrki Iivonen	viestintäjohtaja, PLM
Juha Martelius	tutkimusjohtaja, PLM
Marikaisa Tiilikainen	ylitarkastaja, PLM
Antti Karila	ylitarkastaja, PLM

Liite 3. Arvioinnin tukiryhmän kokoonpano

Pekka Haavisto, puheenjohtaja	kansanedustaja
Juha Korkea-aho	kansanedustaja
Johannes Koskinen	kansanedustaja
Tuomas Forsberg	prof., Tampereen yliopisto
Lauri Kaira	MTS:n pj, Gramex Oy
Heli Santala	pääsihteeri, MTS
Jyrki Iivonen	viestintäjohtaja, PLM
Juha Martelius	tutkimusjohtaja, PLM
Antti Karila	ylitarkastaja, PLM

